

بازی فرهنگ در زمین سیاست

مهرداد حجتی

● گروهی بر این عقیده‌اند که با فرهنگ می‌توان مشکلات جامعه را فارغ از اینکه جامعه گرفتار مشکلات اقتصادی یا سیاسی باشد حل کرد! این گفتار بیش از آنکه به واقعیت نزدیک باشد بیشتر به یک خیال‌پردازی شبیه است. درست است که فرهنگ با سطح آگاهی جوامع ارتباط مستقیم دارد، اما این سیاست است که عرصه را برای فعالیت فرهنگی و تأثیرگذاری آن فراهم می‌کند. به‌همین دلیل است که در کشورهای که به مدد توسعه سیاسی از آزادی رسانه‌ها برخوردارند نقش فرهنگ در بالابردن سطح آگاهی جامعه بارزتر است. این به آن معناست که سیاست نقش تعیین‌کننده‌ای در تنظیم گسترش و نفوذ فرهنگ در هر جامعه‌ای ایفا می‌کند. به معنای دیگر توسعه سیاسی مقدم بر توسعه فرهنگی است. به همین خاطر است که کشورهای توسعه‌یافته همواره تلاش می‌کنند مناسبات سیاسی شان را به‌گونه‌ای تنظیم کنند تا جامعه به سمت بسته‌شدن نرود. حمایت گسترده فعالان فرهنگی از یک سیاست‌مدار برای پیروزی در انتخابات اخیر دقیقا متوجه نگرانی آنها از آینده فرهنگی جامعه‌شان بوده است، اتفاقی که حداقل در دوره‌ای از انتخابات ریاست جمهوری بیشتر خودنمایی کرد؛ انتخابات سال ۷۶ و انتخابات سال ۹۶.

در سال ۷۶، فعالان فرهنگی با حمایت از یک کاندیدای نه‌چندان مشهور از برنامه توسعه سیاسی او استقبال کردند تا او بتواند با بازکردن فضای سیاسی و با استفاده از ظرفیت‌های مغفول‌مانده قانون، فضا را برای توسعه فرهنگی هم فراهم کند؛ برنامه‌ای که پس از پیروزی آن کاندیدا در دستور کار دولت قرار گرفت و باوجود بسیاری از موانع و کارشکنی‌ها در بازه‌ای از زمان محقق شد. در سایه توسعه سیاسی، فرهنگ احیا شد. مطبوعات آزاد اجازه انتشار گرفتند و در سطحی گسترده و پرشمار منتشر شدند. تریبون‌های آزاداندیشی برپا شدند و به‌یک‌باره جامعه پوست انداخت. انتخابات ۷۶، تاریخ کشور را به مسیری تازه برد. ورود واژگان تازه سیاسی به دانشنامه سیاسی محصول همان دوران است؛ اتفاقی کم‌سابقه در تاریخ که مرون پروژه توسعه سیاسی بود، اما آن پروژه از ۸۴ تا ۹۲ ادامه نیافت، چون کاندیدای پیروز - احمدی‌نژاد- اعتقادی به آن نداشت. با توقف پروژه توسعه سیاسی، فرهنگ هم دچار انسداد شد. اهل فرهنگ در یک پروسه هشت‌ساله با دولت وارد چانه‌زنی برای بازنگه‌داشتن فضای فرهنگی شدند. چانه‌زنی نتیجه نداد و فرهنگ هشت‌سال دچار مشکل شد. پروژه دولت مهرورزی معطوف به حل خرده‌مسئله‌های اقتصادی بود؛ تخصیص یارانه، احداث مسکن ارزان و ایجاد بنگاه‌های زودبازده! آن دولت اعتنایی به فرهنگ نداشت. شاید همین بی‌اعتنایی سبب بی‌اعتمادی اهل فرهنگ به آن دولت شده بود، اما انتخابات ۹۲ سرآغاز دوران آشتی اهل فرهنگ با سیاست بود. هرچند که فرهنگ در اولویت برنامه‌های کاندیدای پیروز نبود. حل مسئله هسته‌ای و بیرون آوردن کشور از زیر فشار خردکننده تحریم‌ها در اولویت بود، اما آنچه اهل فرهنگ را با دولت تازه پیوند می‌داد؛ کمک به حل مسئله مشترک ملی بود؛ نقطه‌ای که در آن همه به وحدت رسیده بودند و قصد داشتند با عزمی ملی آن را حل کنند؛ اتفاقی که در طول تاریخ رخ نداده بود و در نوع خود بی‌نظیر بود. در طول دوره مذاکره، اهل فرهنگ، کار متعادل‌کردن جامعه را از طریق آگاهی‌رسانی برعهده گرفتند تا دولت با کمترین هزینه در داخل، توانش را صرف پیشبرد برنامه‌هایش کند؛ توفیقی که کمتر نصیب یک دولت می‌شود. همدلی اهل فرهنگ با دولت امید، موقعیت آن را در سطح عمومی تثبیت می‌کرد و این امکان را به دولت می‌داد تا کام‌های بعدی را بردارد. آزادکردن شبکه‌های اجتماعی برای گردش آزاد اطلاعات، اتفاق تازه دیگری بود که دولت را در موقعیت بهتری قرار می‌داد. فعالان فرهنگی بیش از هر فعال دیگری قدر این موقعیت را دانستند. ازهمین‌رو از آن استقبال کردند. با اینکه رئیس دولت امید هیچ‌گاه در برنامه‌های انتخاباتی‌اش آشکارا از توسعه سیاسی سخن نگفته بود، اما در عمل به قاعده تقدم توسعه سیاسی بر توسعه فرهنگی پایبند بود. نتیجه آنکه او توانست با بیش از ۲۳ میلیون رأی، مجدداً برگزیده شود. او در حالی گام به دوره دوم ریاستش می‌گذازد که به درک روشنی از واقعیات جامعه رسیده، مطالبات جامعه را در طول چهارساله نخست ریاستش فهمیده و با سطح گسترده‌ای از جامعه ارتباط برقرار کرده است. حمایت حداکثری اهل فرهنگ از رئیس دولت امید در انتخابات ۹۶، بار دیگر بر ضرورت تقدم پروژه توسعه سیاسی بر توسعه فرهنگی صحنه گذاشت و تجربه سال ۷۶ را زنده کرد.

گفت‌وگو با ابوالحسن داوودی در آستانه اکران «زادبوم» بعد از ۱۰ سال

عادت کردم

عکس: هادی ملکپور تسنیم

اتهامات را به فیلم وارد کردند؛ ولی حالا بعد از گذشت

۱۰ سال فیلم به نمایش عمومی درخواهد آمد. به نظر شما در این مدت چه اتفاقی افتاده که نظرات منفی به فیلم مثبت شده است؟

(می‌خندد) فکر می‌کنم در این مدت ما پوست‌کلفت‌تر شدیم!

چدا از این نکته، دلیلش چیست؟

خب فکر می‌کنم همه ما برخی از وضعیت‌ها را بارها و بارها داریم تجربه می‌کنیم؛ مثلاً اوایل انقلاب اگر نوار کاستی در ماشین کسی کشف می‌شد، جرم محسوب می‌شد. بعد کم‌کم سر و کله نوارهای ویدئویی پیدا و با آن هم مقابله شد. تا اینکه به دستگاه ویدئو رسیدیم و بعد هم ماهواره و غیره. ظاهراً زمان خیلی از وضعیت‌های درست به قضاوت‌شده در زمان می‌کند. به هر حال به

واکنش «شورای عالی تهیه‌کنندگان» به تحریم فیلم «مادر قلب‌آتمی»

حوزه هنری سانسور سلیقه‌ای می‌کند

ذیل پرچم جمهوری اسلامی ساخته شده و دارای برگه‌های معتبر پروانه ساخت و پروانه نمایش از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است، به صورت نامتعارف دچار سانسور غیررسمی و سلیقه‌ای حوزه هنری شده و عملاً از سالن‌های بی‌شمار این نهاد که می‌بایست در زمینه قانون‌گرایی و سرمشق سایر نهادها باشد، محروم شده است. دراین‌باره شورای‌عالی تهیه‌کنندگان سینمای ایران، که دربرگیرنده تمام اصناف تهیه‌کنندگی سینماست، در لیبیک به فرمان مقام معظم رهبری که احاد ملت را در قبال ناهنجاری‌های فرهنگی مکلف به «آتش به اختیار» فرموده‌اند،

گروه هنر: حوزه هنری بار دیگر فیلمی را که مجوز نمایش دارد، از اکران آن در سالن‌های متعلق به خود منع کرد. فیلم «مادر قلب‌آتمی» که اخیراً توانسته بعد از مدت‌ها کش‌وقوس به اکران عمومی درآید، از سوی حوزه هنری تحریم شد. در این مسیر «شورای‌عالی تهیه‌کنندگان سینما» بیانیه‌ای منتشر کرد. در متن این بیانیه آمده است: «براساس اظهارات تهیه‌کننده و کارگردان فیلم سینمایی «مادر قلب‌آتمی» و شواهد موجود، بار دیگر «حوزه هنری» دست به تحریم یکی دیگر از فیلم‌های سینمایی ایران زده است. فیلم سینمایی «مادر قلب‌آتمی» که براساس موازن قانونی،

منیژه میرعمادی

بنیان‌گذار «طاووس» در گذشت

گروه هنر: منیژه میرعمادی (ناصری)، نقاش، مجسمه‌ساز و بنیان‌گذار نخستین مجله دوزبانه هنری ایران «طاووس» و همچنین بانی انتشارات «نشر هنر ایران» در نخستین ساعات شبیه بیستم خرداد ۱۳۹۶ جهان خاکی را بدرود گفت.

پیکر این هنرمند ۲۲ خرداد از مقابل بیمارستان پارس به سوی بهشت‌زرا تشییع شد و در قطعه هنرمندان آرام گرفت. مراسم یادبود او هم ۲۴ خرداد در مسجد نور برگزار شد. این بانوی هنرمند که در سکوت خبری به دیار باقی شتافت، در حیطه هنرهای تجسمی ایران آثار ارزنده‌ای از خود برجای گذاشت. درست است هنرمندان نقاش و سایر حیطه‌های هنرهای تجسمی در این سرزمین بسیاریند، اما میرعمادی برای ثبت و ضبط این هنرمندان و آثارشان کوشایی به خرج داد. به‌طوری‌که او با انتشار

نشریه معتبر «طاووس» بخش مهمی از تاریخ هنر ایران را مکتوب کرد. امید روحانی، از همکاران این هنرمند در مقاله‌ای به بخشی از زندگی این بانوی سخت‌کوش اشاره کرده است. او نوشته است: «منیژه میرعمادی، هرچند زاده شهر کرمان است اما در اصل تهرانی است. در واقع به علت شغل پدر که کارمند عالی‌رتبه شرکت نفت بود و دائم در سفر به شهرستان‌های مختلف ایران، در کرمان، در سال ۱۳۲۶ به دنیا آمد و به علت همین سفرها بود که تحصیلات مقدماتی‌اش را به تناب در شهرهای مختلف ایران سپری کرد. او همسر جمشید ناصری بود که از جمله مشوقانش در فعالیت‌های هنری محسوب می‌شود. نخستین نمایشگاه انفرادی‌اش در گالری سیحون در سال ۱۳۷۰، محل عرضه آثار نقاشی او، حاصل ترس و اضطراب و تشویش او

پایان خرداد، آخرین مهلت ثبت‌نام در جشن فیلم کوتاه

شرق: مهلت ارسال فیلم‌های کوتاه به هشتمین «جشن مستقل فیلم کوتاه» تا پایان خردادماه خواهد بود. بنابر گزارش روابط‌عمومی این جشن، مهلت ارسال فیلم‌های کوتاه به هشتمین جشن مستقل فیلم کوتاه تا پایان خردادماه خواهد بود. علاقه‌مندان می‌توانند برای ثبت‌نام به سایت انجمن فیلم کوتاه ایران www.iranianshortfilm.com مراجعه کنند. هشتمین جشن مستقل فیلم کوتاه امسال به دبیری «امیر توده‌روستا» و از سوی انجمن

برای او احترام قائلم

بهرام دبیری

● منیژه میرعمادی خود از طایفه نقاشان بود، اما در دو دهه گذشته تلاشی ستودنی در جمع‌آوری و معرفی نقاشی و هنرهای تصویری ایران کرد. اول با چاپ مجله طاووس که مجله‌ای نوین و خوش؛ سلیقه بود، اما لابد به دلیل عدم حمایت لازم از طرف جامعه مرفهی که دچار کمبود رفا روحی هستند، ادامه چاپ کاغذی این میسر نشد، اما کار هم تعطیل نشد و تلاش منیژه در فضای مجازی، امکان ادامه طاووس را میسر کرد. برای او احترام قائلم که این‌همه بر محور شخص او شنی شد. رفتن او را به دکتر ناصری و همه اهالی فرهنگ ایران تسلیت می‌گویم.

برگزاری نمایشگاه مجسمه در گالری فرمانفرما قلم‌موها در «خیال یک رنگ»

● گروه هنر: نمایشگاه انفرادی مجسمه حمیدرضا عینی با عنوان «در خیال یک رنگ» در گالری فرمانفرما برپا است. مدیر گالری فرمانفرما دراین‌باره به «شرق» گفت: «این دومین نمایشگاه دایرشده در گالری تازه‌تأسیس ماست و در این نمایشگاه آثار استاد حمیدرضا عینی، هنرمند مجسمه‌ساز معاصر، به نمایش گذاشته شده است». دکتر «تکتم فرمانفرمایی» ادامه داد: «برای سوزنه اصلی این نمایشگاه از کاراکتر «قلم‌مو» استفاده شده و براین‌اساس روابط و حس‌های انسانی در شکل مجسمه‌های خلاقانه به تصویر کشیده شده‌اند». او با بیان اینکه هنر هرگز قائم‌به‌ذات نیست و نیازمند ارتباط با کسانی است که آن را فهم می‌کنند، افزود: «اهمیت این نمایشگاه در خلق معنا و رمزگشایی و خوانش آن از سوی اکثر بازدیدکنندگان و بیان احساس رضایت آنها از این تبادل دانش است». گفتنی است نمایشگاه «در خیال یک رنگ» با حضور خالق آثار تا دوم تیرماه جاری در گالری فرمانفرما به نشانی: خردمند شمالی، اعرابی ۲ برپا و هم‌روزه به‌جز دوشنبه‌ها از ساعت ۱۴ تا ۲۱ پذیرای بازدیدکنندگان است.

● زمانی که فیلم را برای نخستین بار در جشنواره فیلم دیدم، به نظرم رسید یکی از فیلم‌های مطرح شماسست. حالا فکر نمی‌کنید که اکران نشدن فیلم در زمان خودش، روی روند فیلم‌سازی شما تأثیر بدی گذاشته باشد؟

واقعیت این است که اصلاً من فیلم‌ساز پرکاری نبودم. بعد از پرکاری دوران جوانی شخصاً گزیده‌تر کار می‌کنم؛ اما طبعاً آن فضای هشت‌ساله معروف را پشت سر گذاشتم که روی همه ما و البته روی من تأثیر منفی گذاشت. به هر حال خداراشکر هر چه بود فعلاً از آن گذر کردیم!

● پاسخ شما برابرم جالب است. امروز امیدوارانه سخن می‌گویید؛ اما در گذشته که با شما صحبت می‌کردم، شاکي بودید؟

چون یکی از ویژگی‌های انسان این است که بعد از گذراندن فجایع بزرگ، خیلی از سختی‌ها را فراموش می‌کند. به‌هر حال زمان، مُسکن خوبی است!

● آیا فکر می‌کنید که فیلم در اکران عمومی موفق شود؛ چون داستان فیلم در ۱۰ سال پیش بوده و در این مدت جامعه تغییر کرده است؟

خیلی امیدوارم؛ برای اینکه مضمون فیلم درباره حرمت‌نگه‌داشتن‌ها و روابط انسانی است؛ به‌علاوه اینکه در فیلم بازنگری و اصلاحات تکنیکی اعمال کردم؛ به‌طوری‌که گویی فیلم همین دیروز ساخته شده است.

● فکر کنم نسخه اولیه فیلم ۱۲۵ دقیقه بود. الان فیلم در اکران چند دقیقه است؟

● فیلم جدید نمی‌سازید؟

این روزها مشغول پیش‌تولید فیلم جدیدم یا نام «هزارپا» هستم که یک کمدی سرخوشانه است.

اعتراض شدید خود را به این نهاد اعلام می‌دارد و در مقابل چنین رویه‌ای از شورای صنفی نمایش مصراانه خواهان است تا دست‌کم به‌طور نمادین تعدادی از سالن‌های نمایش حوزه هنری را تا زمان اصلاح رفتار آن نهاد، کلاً از سینمای ایران محروم کند تا لااقل مدیران حوزه هنری طعم تلخ محرومیت را برای زمانی کوتاه بچشند. همچنین این شورا از علاقه‌مندان و تماشاگران سینمای ایران می‌خواهد تا در جریان تحریم این فیلم، در سالن‌های دیگر به استقبال آن بروند تا ثابت شود سانسور نامتعارف و سلیقه‌ای خللی در جریان آزاد سینمای شریف ایران ایجاد نمی‌کند.»

حیدر امین

کچه گردان عاشق

طرح تهیه و توزیع کیسه‌های مایحتاج غذایی یک ماه ۸۰۰۰ خانواده محروم و آسیب دیده

جمعیت امداد دانشجویی - مردمی امام علی (ع)

خدا را بخدا را در باره یتیمان، مبادا گاه سیر و گاه گر سینه بمانند و حقوقشان ضایع گردد. امام علی (ع)

شماره کارت ۶۱۰۴۳۳۷۷۷۰۰۳۱۳۰۸

کد پرداخت از طریق موبایل *۷۶۷*۶۰#

روابط عمومی: ۰۲۱-۸۸۹۳۰۸۱۶

www.kuchegardan.org

eventias imamalistsociety